

Västerås Stad

Granskning av delårsbokslut 2022

Innehåll

1. Sammanfattande bedömning	2
2. Inledning	3
3. Kommunens resultat och balansräkning.....	3
3.1 Resultaträkning	3
3.2 Balansräkning	5
3.3 Materiella anläggningstillgångar	6
3.4 Leasing	7
3.5 Avsättningar till pensioner	7
3.6 Långfristiga skulder avseende gatukostnadsersättning och byggherrebidrag	7
3.7 Sammanställda räkenskaper och kassaflöden.....	7
3.8 Bedömning.....	8
4 Övergripande kommentarer kring förvaltningsberättelsen	8
4.1 Händelser av väsentlig betydelse.....	8
4.2 Kommunens förväntade utveckling	8
4.3 Helårsprognos i förhållande till budget	9
4.4 Bedömning av prognos rörande balanskravsresultatet.....	9
4.5 Bedömning.....	9

1. Sammanfattande bedömning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har vi översiktligt granskat Västerås Stads delårsrapport per 31 augusti 2022. De väsentligaste slutsatserna i granskningen sammanfattas enligt följande:

- Bokslutsdokumentationen bedöms vara tillräcklig. Granskningen av resultat- och balansräkningar indikerar inte att det föreligger några väsentliga fel vad gäller resultat och ställning för perioden.
- Grundat på vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med god redovisningssed.
- Delårsrapporten har en bra struktur och ger en tillräcklig bild av stadens ekonomi samt bra information om den förväntade utvecklingen med prognos för helåret. Delårsrapporten innehåller väsentlig information rörande nämnder, styrelser och bolag. Detta ger en tillräcklig bild av verksamheten och uppföljningen av målen.
- Staden har tre övergripande finansiella mål. Enligt delårsrapporten är prognosen att Västerås stad kommer klara de tre målen under 2022. Av vår granskning framkommer inga indikationer på att målen inte kommer att uppnås. Nämnderna har lämnat en bra ekonomisk analys i delårsbokslutet med kommentarer till väsentliga avvikelser mot budget.
- Delårsrapportens innehåll ger tillräcklig information om hur varje nämnd, styrelse och bolag följer upp sin verksamhet. Med utgångspunkt från vår grundläggande granskning kan vi dock konstatera att formerna för nämndernas interna uppföljning bör utvecklas ytterligare. Staden gör en samlad bedömning rörande god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen bedömer att det lagstadgade balanskravet kommer att uppnås vid årsbokslutet 2022.
- Resultatet för perioden uppgår till + 549 mnkr och prognosen för året är +381 mnkr. Den positiva budgetavvikelsen är framförallt en effekt av ökade skatteintäkter. Effekter finns även avseende nämndernas resultat som är bättre i prognosen jämfört med budget. De historiska budgetavvikelserna inom Individ- och familjenämnden har förbättrats jämfört med tidigare och nämndens prognosavvikelse är nu nära noll.
- Genomförandegraden för investeringar beräknas bli 78%. Investeringarna kommer inte uppnå budget på grund av anledningar som leveransförseningar och förändrade upphandlingar. Tidplaner avseende framförallt skolor har förskjutits.
- Vi vill understryka vikten av att staden säkerställer en ändamålsenlig verksamhets- och ekonomistyrning framgent. Detta då det föreligger betydande utmaningar inför kommande år.

2. Inledning

En översiktlig granskning av kommunens delårsrapport per 2022-08-31 har utförts i enlighet med god revisionssed i kommunal sektor samt med beaktande av bestämmelserna i kommunallagen och den kommunala bokförings- och redovisningslagen. Granskningen är således begränsad i jämförelse med den granskning som genomförs av ett årsbokslut.

3. Kommunens resultat och balansräkning

Vi har översiktligt granskat resultatutfallet per 31 augusti 2022 samt analyserat större budgetavvikelser och förändringar mot föregående års delårsrapport. Vi har även tagit del av redovisad prognos avseende helåret 2022. Med utgångspunkt från vår väsentlighets- och riskanalys har vi granskat delårsrapportens resultat- och balansräkningar. Nedan ges kommentarer till väsentliga resultat- och balansposter för vilka vi gjort iakttagelser.

3.1 Resultaträkning

Stadens delårsbokslut har, i likhet med tidigare år, upprättats per 31 augusti. Som framgår av uppställningen nedan uppgår stadens resultat för perioden till 549 mkr (916 mkr). Minskningen mot föregående år beror främst på att verksamhetens kostnader har ökat samt att man har ett negativt finansnetto. De ökade kostnaderna dämpas dock av ökade skatteintäkter. Kostnadsökningen är framförallt en effekt av högre kostnader för personal samt anskaffningskostnader kopplade till sålda exploateringsfastigheter. Personalkostnaderna har ökat med 143 mkr mot föregående år men ligger 46 mkr lägre än budget. Anskaffningskostnaden för sålda exploateringsfastigheter har ökat med 92 mkr jämfört med föregående år samt är cirka 22 mkr högre än budget. Skatteintäkterna är 535 mkr högre än föregående år och 147 mkr högre än budget.

Prognosen för helår visar ett resultat på 381 mkr att jämföra med budget på 149 mkr. Skillnaden mellan budget och prognos avser främst ökning av skatteintäkter och generella bidrag med 253 mkr, realisationsvinster på 66 mkr, exploateringsunderskott om -10 mkr och finansnetto med -172 mkr. I jämförelse med föregående prognos i maj så har en förbättring skett med 166 mkr. Den största förbättringen är prognosen för skatt och utjämning vars prognos är 253 mkr högre jämfört med årets budget. Även nämnderna har ett bättre resultat i sin prognos jämfört med budget.

Individ-och familjenämnden visar en prognos med budgetavvikelse nära noll för 2022 (-44 mkr 2021) vilket är en effekt av tillskjutna medel men också en effekt av det effektiviseringsarbete som nämnden genomför avseende kostnadsmassan. Placeringar kostar fortsatt mycket och genomsnittskostnaden är fortsatt hög jämfört med andra kommuner. Nämnden arbetar fortlöpande för att komma till rätta med de höga kostnaderna.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande har en prognosavvikelse mot budget om cirka -12 mkr. Avvikelsen beror till övervägande del på höga energikostnader på anläggningar. Tekniska nämnden visar en budgetavvikelse om -3 mkr och har även de ökade energikostnader framför allt avseende kollektivtrafiken.

Balanskravsresultatet för perioden efter justeringar för avstämning av kommunallagens balanskrav uppgår till 698 mkr (596 mkr). Det prognostiserade balanskravsresultatet för helår 2022 uppgår till 529 mkr (740 mkr).

De avvikelser som finns i resultaträkningen mellan utfall och budget och prognos har i allt väsentligt kunnat analyseras. Rimliga förklaringar finns, vilket även kommenteras nedan.

Västerås Stads resultaträkning per 2022-08-31, T2

Resultaträkning (MSEK)	Budget 2022-08-31	Utfall 2022-08-31	2021-08-31	Förändring mot fg år	Kommentar
Verksamhetens intäkter	1 433	1 630	1 615	+15	Posten består främst av bidrag. Jämfört mot föregående år kan vi se att förändringen främst är hänförlig till högre bidrag. Detta beror främst på högre statsbidrag inom äldrenämnden och grundskolenämnden. Man har även lägre intäkter för försäljning av anläggningstillgångar jmf med föregående år. Posten är ca 196 Mkr högre än budget vilket främst är hänförligt till att man har erhållit statsbidrag som man ej budgeterat för, främst inom äldrenämnden. Förändringen är även en effekt av en större andel försäljning av anläggningstillgångar jämfört med vad som budgeterat för.
Verksamhetens kostnader	-7 190	-7 093	-6 763	+330	Posten består av personalkostnader om ca 3 381 mnkr samt övriga kostnader om 3 711 mnkr. Förändringen mot föregående år om 330 mnkr avser högre personalkostnader om ca 113 mnkr samt Övriga kostnader ca 216 mnkr i övriga kostnader. Bland de övriga kostnaderna ser vi att ökningen främst är hänförlig till anskaffningskostnader för sålda exploateringsfastigheter och inköp av tjänster. Kostnaden för sålda exploateringsfastigheter ökar mer än intäkterna för sålda exploateringsfastigheter vilket tyder på minskade marginaler i projekten.
Avskrivningar	-383	-394	-364	+30	Avvikelsena mot föregående år är främst hänförliga till högre avskrivningar på byggnader, tekniska anläggningar och finansiell leasing.
Verksamhetens nettokostnader	-6 141	-5 857	-5 512	+346	
Skatteintäkter	5 219	5 366	5 013	+353	Högre skatteintäkter än föregående år vilket även är en effekt av justerad prognos för året och föregående år vilket även gör att intäkterna ligger högre än budget.
Generella statsbidrag	1 164	1 205	1 208	-3	De generella statsbidragen och utjämning ligger i nivå med föregående år. Överstiger dock budget vilket är hänförligt till regleringsbidrag och de generella bidragen från staten (där man inte budgeterat för några belopp).
Verksamhetens resultat	243	714	709	+4	Verksamhetens resultat är i nivå med föregående år. Verksamhetens kostnader har ökat vilket täcks upp av ökade skatteintäkter. Överstiger dock budget med ca 471 Mkr vilket främst är hänförligt till högre skatteintäkter samt riktade bidrag.

Finansiella intäkter	126	234	313	-79	Posten avser framför allt utdelningar från koncernföretag, ränteintäkter samt försäljning av finansiella anläggningstillgångar
Finansiella kostnader	-119	-399	-106	+5	Ökade kostnader avser framförallt realiserade förluster vid värdering till verkligt värde -266 mnkr.
Resultat före extraordinära poster	250	549	916	-367	Resultat före extraordinära poster är lägre än föregående år. Detta beror dels på att verksamhetens kostnader har ökat samt att man har ett negativt finansnetto. Detta täcks dock upp av något ökade skatteintäkter. Resultatet är dock bättre än budget vilket främst beror på högre skatteintäkter samt att man har erhållit riktade bidrag som man ej budgeterat för.
Extraordinära intäkter/kostnader	0	0	0	0	
Periodens resultat	250	549	916	-367	

3.2 Balansräkning

Kommentarer till kommunens balansräkning sker avseende väsentliga förändringar i diagram nedan.

Västerås Stads balansräkning 2022-08-31, T2				
TILLGÅNGAR (MSEK)	2022-08-31	2021-12-31	Förändring	Kommentar
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	1	2	-1	
Byggnader och mark	8 168	8 050	+118	Ökningen består framförallt av omklassificering om 159 mnkr till verksamhetsfastigheter samt 208 mnkr som avser tillkommande aktiveringar finansiell leasing av fastigheter. Den totala ökningen dämpas av de avskrivningar som skett.
Maskiner och inventarier	260	436	-176	Avskrivningarna överstiger de genomförda aktiveringarna varför posten har minskat i år.
Pågående projekt	719	522	+197	Pågående projekt ökar i takt med att man fortsätter investera samtidigt som på investeringsprojekt ännu inte blivit färdigställda och därmed inte flyttats till byggnader och mark.
Finansiella anläggningstillgångar				
Värdepapper, andelar samt aktier	1 889	1 888	+1	
Långfristiga fordringar	11 119	10 933	+375	Posten består främst av utlåning till koncernbolag.

Summa anläggningstillgångar	22 156	21 832	+325	Ökad omslutning beror främst på ökade investeringar i materiella anläggningstillgångar samt utlåning till koncernföretag.
Omsättningstillgångar				
Förråd och lager	313	223	+90	Ökat med 90 mnkr vilket framförallt avser upparbetade ej fakturerade intäkter i projekt med successiv vinstavräkning.
Kortfristiga fordringar	966	783	+183	Posten utgörs främst av förutbetalda kostnader och upplupna intäkter (627 mnkr) och fordringar avseende statsbidrag (165 mnkr).
Kortfristiga placeringar	2 153	2 361	-207	Förändring avser reglering värdering verkligt värde om -266 mnkr samt ytterligare anskaffningar om 59 mnkr.
Kassa och bank	988	832	+156	
Summa omsättningstillgångar	4 420	4 198	+222	Ökad omslutning kopplat till ökat lager, ökade korta fordringar samt ökade investeringar.
SUMMA TILLGÅNGAR	26 576	26 030	+546	

Västerås Stads balansräkning 2022-08-31, T2

EGET KAPITAL OCH SKULDER (mkr)	2022-08-31	2021-12-31	Förändring	Kommentar
Eget kapital	10 108	9 559	+549	Ökning mot föregående år till följd av årets resultat.
varav årets resultat	549	1 195	-646	
Avsättningar	794	791	-3	Ökning till följd av ökade pensionsavsättningar som motverkas av upplösningar i miljöavsättning för Faunapassage.
Långfristiga skulder				
Övriga långfristiga skulder	11 740	11 678	+471	Ökning framförallt kopplad till ökad skuld för finansiell leasing netto ökning om 388 mnkr samt skulder till koncernföretag som ökat 40 mnkr.
Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder	3 933	4 002	-69	Posten består bl.a. av leverantörsskulder (359 mnkr), upplupna kostnader (127 mnkr), upplupna semesterlöner (138 mnkr) och förutbetalda intäkter (271 mnkr).
Summa skulder	15 673	15 680	-7	
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	26 576	26 030	+546	

3.3 Materiella anläggningstillgångar

Per den 31 augusti uppgår de pågående investeringarna inom kommunen till 719 mnkr. Vi har inhämtat ett anläggningsregister och analyserat förändringarna under året och noterat följande;

Vi har i vår översiktliga granskning kunnat konstatera att kommunen synes ha åtgärdat de synpunkter som funnits på anläggningsregistret avseende årets avskrivningar och nyttjandeperioder. Gällande hanteringen av kommunens konst som i dagsläget inte fullt ut hanteras i anläggningsregister så har ett arbete påbörjats för att se över hanteringen men detta är ett större arbete som kommer att pågå över tid.

3.4 Leasing

Under föregående år implementerades finansiell leasing av fastigheter i balansräkningen i enlighet med RKR R5. Vid vår granskning har vi översiktligt kontrollerat att större avtal tagits in i denna redovisning. Den största tillkommande posten under 2022 avser Socialtjänstens hus vilken tagits in till ett belopp om 176 mnkr. Avseende det avtalet har vi översiktligt avstämt parametrar för aktivering mot avtal vilket synes korrekt hanterat. Vid granskningen har vi översiktligt och stickprovsvis kontrollerat beräkningar av anskaffningsvärde samt nuvärde av framtida leasingavgifter och säkerställt att värderingen i allt väsentligt synes ske korrekt och enligt gällande redovisningsregler.

3.5 Avsättningar till pensioner

I vår granskning av avsättningar har vi noterat en minskning avseende förändringen i avsättning till pension under 2022 jämfört med budget. Minskningen är enligt underlag från KPA en effekt av förändringar i livlängdsåtaganden avseende män som togs under 2021. Kostnaderna för de avgiftsbestämda delarna av pensionerna är dock något högre än budget vilket är en effekt av ökad inflation och att arbete påbörjats med att flytta över personer till AKAP-KR. Under 2023 väntas dock högre kostnader för pensioner belasta kommunen, dels beroende på ett nytt pensionssystem, dels beroende på en fortsatt hög inflation.

3.6 Långfristiga skulder avseende gatukostnadsersättning och byggherrebidrag

Vad gäller gatukostnadsersättning finns i bokslutet per den 31 augusti 2022 en skuld om 25 mnkr. Vi har i samband med granskningen av delåret uppmärksammat på att det föreligger osäkerhet när intäkten skall redovisas. Vid samtal med berörda personer har vi påtalat att en dokumenterad bedömning av dessa bör ske under hösten. När denna är genomförd ämnar vi titta på ett eller flera av dessa och göra en avstämning mot avtal i huruvida bedömningen i allt väsentligt kan vara korrekt. Vid tidpunkt för rapportens avlämnade är det dock oklart om hela eller del av skulden på 25 mnkr skall ha intäktsförts.

3.7 Sammanställda räkenskaper och kassaflöden

Vi konstaterar att Västerås kommun redovisar sammanställda räkenskaper i delårsrapporten vilket är positivt. Vi vill här upplysa om att de sammanställda räkenskaperna i delårsrapporten endast varit föremål för en översiktlig analys. De sammanställda räkenskaperna kommer särskilt granskas i samband med årsbokslutet 2022.

Kassaflöde saknas avseende koncern, vilket beror på att man vid delår 2 inte erhållit underlag som möjliggör att denna kan upprättas. Vad gäller kassaflödet avseende kommunen pågår samtal avseende vilka poster som skall hanteras som justeringar för ej kassaflödespåverkande, då detta inte är helt utrett vid rapportens avlämnande finns en osäkerhet i korrektheten av klassificeringen av kassaflödena mellan den löpande verksamheten och investeringsverksamheten.

Avseende den sammanställda redovisningen har vi noterat att eliminerings avseende framförallt pågående nyanläggningar från 2020 och 2021 har korrigerats. En översiktlig granskning tyder på att rättelsen synes korrekt då dessa inte bör elimineras i de fall kostnaden initialt kommer från extern part och inga internvinster finns att beakta. Detta kommer dock följas upp inför årsbokslut. Det noteras

även att klyvningsmetoden inte synes tillämpas fullt ut avseende dotterbolag i underkoncerner, hantering bör följas upp och säkerställas inför årsbokslut.

Vid granskningen framkommer även att kommunen undersöker möjligheten att införa ett systemstöd för konsolidering och kassaflöden för att underlätta och minska risken för fel som kan uppstå med nuvarande manuella hantering.

3.8 Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att det upprättade delårsbokslutet inte, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 augusti 2022 samt av dess finansiella resultat för perioden januari-augusti 2022.

4 Övergripande kommentarer kring förvaltningsberättelsen

Kommunen ska enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning (13 kap) i sin delårsrapport avge en förenklad förvaltningsberättelse.

4.1 Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningsberättelsen innehåller ett avsnitt som tar upp ett antal händelser som kommunstyrelsen bedömer vara av väsentlig betydelse. Av rapporten framgår att perioden har präglats bland annat av en bromsande ekonomi med hög inflation och ökade priser. Vidare lyfts demografiska förutsättningar och hur verksamheter återhämtat sig och påverkats efter COVID19-pandemin. Avsnittet redogör för förutsättningar och väsentliga händelser inom respektive av stadens verksamhetsområden.

Överlag innehåller redovisningen en tydlig beskrivning av hur händelserna påverkat kommunens verksamhet och ekonomi. Likaså specificeras i regel när i tid som händelser av väsentlig betydelse skett (Rådet för kommunal redovisning rekommenderar att händelserna ska ha skett under delårsperioden eller efter dess slut, men innan delårsrapporten upprättas).

4.2 Kommunens förväntade utveckling

Kommunstyrelsen lämnar i delårsrapporten tydliga upplysningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet. Redovisningen utgår från fullmäktiges utgångspunkter för god ekonomisk hushållning: "God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer."

Kommunstyrelsens bedömning mot bakgrund av den prognos som ges i delårsrapporten är att god ekonomisk hushållning nås för kommunen för helåret 2022. I staden definieras god ekonomisk hushållning som god måluppfyllelse för verksamhetsmål inom styrmodellens fyra perspektiv: kund, kvalitet, ekonomi och medarbetare. Vi noterar att endast ett perspektiv bedöms vara uppfyllt (ekonomi) medan övriga tre bedöms delvis uppfyllda. Av kommunfullmäktiges tre finansiella mål bedöms samtliga uppfyllas per helåret.

Vidare presenteras den samlade måluppfyllelsen för nämnderna. Här framgår att 64 procent av bedömda mål uppnår bedömningen grön (i hög grad uppfyllt samt uppfyllt), samt 34 procent av målen uppnår bedömning gul (delvis uppfyllt). Ett perspektiv för tekniska nämnden bedöms inte i delårsrapporten.

4.3 Helårsprognos i förhållande till budget

Kommunens prognosticerade resultat (exklusive bolagen) uppgår till 381 mnkr att jämföra med budget på 149 mnkr. Det prognosticerade resultatet innebär en positiv budgetavvikelse på 232 mnkr och förklaras främst av:

- högre skatteintäkter och generella statsbidrag än förväntat, +253 mnkr
- något sämre finansnetto på grund av orealiserade värdeförändringar, -172 mnkr
- realisationsvinster, +66 mnkr
- bättre resultat i nämnder, +66 mnkr

4.4 Bedömning av prognos rörande balanskravsresultatet

För att uppfylla kommunallagens balanskrav och för att säkerställa god ekonomisk hushållning ska kommunernas intäkter överstiga kostnaderna. I delårsrapporten redogör kommunen för periodens resultat mot balanskravet. Bedömningen är att balanskravet kommer att uppfyllas på helåret.

Balanskravsresultat	Utfall 2022-08-31	Prognos 2022-12-31
Resultat enligt resultaträkningen	549	381
Realisationsvinster fastighetsförsäljningar	-60	-60
Realisationsvinster övrigt	-69	-69
Realisationsvinster finansiella poster	-0	-1
Realisationsförluster	12	12
Orealiserade värden av finansiella tillgångar	266	266
Resultat för avstämning av stadens balanskrav	698	529

4.5 Bedömning

Granskningen visar att förvaltningsberättelsen innehåller de delar som stipuleras i lag och rekommendation från Rådet för kommunal redovisning. Överlag är redovisningen tydlig med en tillräcklig detaljeringsgrad.

Vi delar kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning nås för kommunen för helåret 2022, men vill framhålla att det fortsatt finns utvecklingsområden kopplat till förutsättningar att bedöma måluppfyllelse för såväl verksamhets- som finansiella mål. Detta då endast ett av stadens fyra perspektiv tydligt bedöms som uppfyllt medan övriga tre endast delvis uppfyllda. Vi vill dock understryka vikten av att staden säkerställer en ändamålsenlig verksamhets- och ekonomistyrning framgent. Detta då det föreligger betydande utmaningar inför kommande år.

Västerås 1 november 2022

Johan Perols
Certifierad kommunal revisor

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor

Susanne Johansson
Auktoriserad revisor